

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 102.

Sobota, 23. decembra 1933.

Leto VIII.

Ali je to „mir na zemlji“?

Nekaj misli za praznike

Predvsem želimo vsem čitateljem vesele božične praznike. To je tradicija sicer, ali dovolite, da Vam ob tej priliki vendarle izrečemo to voščilo, dasi s težkim srcem, ko vidimo, koliko bede je po svetu in kako se sramoti lepi rek »mir ljudem na zemlji«. Težke misli obhajajo človeka, ki ima namesto veselih praznikov siromaštvo v hiši, a zunaj vidi oholo nescijalno družbo.

Mir ljudem so govorili. Govorili so toliko časa, da so postale te lepe besede v praktičnem življenju navadna fraza, za katero se svet zmeni tako malo kakor za lanski sneg.

Kje še čujete danes besedo o miru med ljudmi? Ali v Italiji, ali v Nemčiji? Ali morda kje drugje? Teh besed danes ni več. Smrtno sovraštvo oznanjajo predvsem proti delavstvu. Proti marksizmom pravijo. Ne govore, da naj vlada med ljudmi mir, sovraštvo oznanjajo in v tem sovraštvu ropajo delavstvu politične in socialne pravice, varajo ga in strahujejo, terorizirajo, pravimo običajno. Pripravljajo se na nove vojne in s šovinističnim nacionalizmom ščuvajo narod proti narodu. O, to je lepa priprava za mir med ljudmi.

Ali delavec ni človek, ki spada med ljudi, ali niso vsi narodi tudi deli ljudi na zemlji? Seveda so! Toda civilizacija je zašla na nota efijalstva in barbarizma. Ta družba ni več sposobna, da se dvigne do neke etične morale, v kateri bodo veljale besede o miru med ljudmi. Ni!

Bodočnost je delavska, bodočnost, srečnejša bodočnost pripada novi družbe, ki bo poglajala to gnolobo in jo strelila s sveta. To vero imamo, to zaupanje v žilavo in zdravo moč proletarijata.

Posebej se pa ob tej priliki spominjamo naših vrlih sodruživ in sodrugov, ki v tem mesecu tako marljivo podpirajo razširjanje našega lista. Zahvaljujemo se jim za požrtvovalnost ter naj se zavedajo, da so s tem mnogo storili za proletarijat, ki se mora prej ali slej zbuditi kot korenjak ter zaklicati v svet:

Mir ljudem na zemlji, pravi mir, sodružni mir, ki ga pozna samo demokratski socializem!

Francoski državni uradniki demonstirajo

Francoska vlada je sklenila, da izravna svoj proračun, občutno znižati prejemke državnim uslužbencem. Državni uradniki pa, ki so, mimogrede povedano, v Franciji povsod strokovno organizirani in socialistično orijentirani, se s tem nikakor ne soglašajo in glasno protestirajo. V soboto so državni uradniki v Parizu priredili velike protestne demonstracije, ki se jih je udeležilo preko 10.000 državnih uslužbencev. Šli so pred palačo Louksenbourg, kjer so celi dve uri dajali duška svoji nejevolji z vzklikanjem proti svoji službo-dajalki — vladi. Policija, peš in na konjih, jih je razganjala in aretirala 400 demonstrantov, ki pa so bili pozneje izpuščeni. Vlada je v precejšnji zadregi.

Din 600.000 za nezaposlene je dovolila jugoslovanska vlada. Vsaka banovina dobi od tega kredita 60.000 Din.

Nič ne damo!

Odgovor Trboveljske.

V sredo je bila posebna delavska deputacija pri vodstvu Trboveljske družbe v Ljubljani, da bi izposlovala poseben prispevek družbe za nezaposlene rudarje in svojce za božič. Družba je prošnjo gladko odklonila, češ, da itak prispeva v tozadevni banovinski sklad za nezaposlene.

Skoraj enako gorje, kakor nezaposlene rudarje tare tudi one rudarje, ki so deloma zaposleni. Zadolženi so v konzumnih društvih, kar je povsem naravno, če zaslužijo mesečno po par sto dinarjev, tako, da ob plačilnih dnevih ne dobe nobene goto-

vine. Intervencija v tem oziru je malenkostno uspela. Družba je obljubila, da bo bolj zadolženim rudarjem izplačevala vsaj 10% v gotovini, manj zadolženim pa do 20%.

Veliko zlo je tudi uvajanje nekega akordnega sistema. Vodstvu družbe prepušča partije dela posameznikom, ki je opravljajo na svoj račun. Tak sistem produkcije je pa z ozirom na splošni položaj med rudarji za splošnost škodljiv, ker povečuje nezaposlenost. Tudi ta nedostatek je ravnateljstvo obljubilo, da ga odpravi.

Božič rudarjev

Že to četrto leto bo rudarsko delstvo praznovalo Božič v težkih pri-lakah, ki je prineslo pomanjkanja in bedo. Trgovine so polne oblek, o-butve in drugih potrebščin, ki jih vsakdanji človek potrebuje. Pri me-sarjih je polno različnega mesa, ki čaka na božičnega kupca. Pekarne so polne dehtečega kruha, po kate-rem žalostno gledajo lačni rudarski otroci. Vseh teh izstavljenih dobrot rudarska družina ne more kupiti, ker je »kriza«. Že štiri leta se vlačita po rudarskih revirjih TPD in drugih rudnikih. Je kakor strupeni plin, ki uničuje vse kar je v nižnjah človeštva, delavstvo. »Križa«, kriče podjetniki, ko znižujejo delavstvu plače, »križa« kriče rudarski podjetniki, kadar reducirajo rudarje. »Kri-za« kričijo, kadar priganjajo delavca k potrojeni storitvi. »Križa« pravi tr-govec, mesar, pek, kadar prosijo de-lavec na upanje. Vsled »križe« se ustavljajo obrati, tovarne, kadar so si podjetniki nabrali dovolj milijonov. Saj ne obratujejo rudniki in tovarne zato, da bi se v njih zaposleno delav-stvo preživljalo. Rudarska podjetja ne zaposlujejo rudarjev zato, da bi sa-mo kopali premog, ki ga človek rabi za toploto, ampak obratujejo zato, ker jim to nese visok dobiček. Vse služi samo dobičku, služi zlatemu te-letu, kapitalu. Danes kapitalizem pod krinko »križe« izžema na zločinski način delovno ljudstvo vseh narod-nosti, vseh ver in vseh zemlja.

Ako bi naštevati vse gorje, ki ga danes mora pod krinko »križe« pre-našati rudarsko in ostalo delavstvo, bi nam nedostajalo prostora. Potre-bno se pa nam zdi, da v delavskem li-stu javnosti predočimo, kaj misli pri-prost delavec s svojim neokrnjenim razumom o »križi« in njenih posledicah. Evo čitajmo!

Ako bi kriza nastala vsled slabih letin, uničujočega zimskega mraza in poletnega deževja, zračnih in zemelj-skih katastrof v takem obsegu, da bi priroda ne nudila dovolj sredstev sedajnemu človeku za življenjski ob-stoj, kakor sirovini, žita itd., potem bi bila kriza sama po sebi upravičena in razumljiva. Tedaj bi v resnici ne bilo sredstev za preživljanje. Danes je ravno narobe. Priroda nudi vsega do-volj, celo v izobilju, na milijone ljudi

pa mora stradati in celo umirati od lakote. Naj nam sedaj povedo učeni gospodarstveniki, kako naj imenuje-mo ta pojav, o katerem čitamo v časopisih javno, da se je toliko in toliko žita, kave itd. uničilo. Ob vsakem koraku se nam nudijo sledeči prizori: Prenapolnjena izložbena okna in tržni prostori vseh mogočih jestvin, vspešno pa vidiš sestradne obra-ze in jetične delavske otroke in odrasle. Trgovine prenapoljene z raz-novrstnim blagom, zraven trgovin pa v cunje zavite, drgetajoče ljudi. Tam izobilje, tukaj pomanjkanje, to ime-nujejo »krizo«.

Rudar, ki v neznosnem žveplenem vzduhu, v življenski nevarnosti, v vo-di in vročini koplje premog, temu ru-darju izumira družina vsled jetike, katere vzrok je nezadostna prehrana. Oče, rudar, ne zasluži toliko, da bi imela družina za najskromnejše pre-življanje. Vspešno se vozi v lastnih ko-čijah, avtomobilih, ekspresnih vlakih prvega razreda. Hodijo v letovišče, kopališče, igralnice in bare. Delavec-rudar ne prejme mesece pare denar-ja, tam pa luksuzno razmetavanje. Tudi to imenujejo »krizo«.

»Krizo« imenujejo tudi to, da sta-nuje rudar s tri- do osem-člansko družino v majhnem zatohlem prostoru, ki se uporablja za kuhinjo, spal-nico in shrambo. Gradovom podobne vile z nešteti sobami, kopalniciami, tenis prostori in vrtovi so za gospode ravnatelje, uradnike in njihove mi-lostljivce.

Pod krinko »križe« se v naprej vzdržuje socialna krivica, ki jo mora prenešati delovni človek. Pravijo, da se je ob Božiču rodil odrešenik sve-ta. Ta odrešenik je svoje delo samo na pol opravil, ker je odrešil samo nekatere, ki so si potem prilastili vse dobrine sveta.

Iztočnoevropski blok

»Daily Express« poroča iz Pari-za, da sta Paul Boncour in dr. Be-neš na svojem sestanku razpravljala o možnosti ustvaritve novega poli-tičnega bloka srednje- in iztočno-evropskih držav, ki bi mu poleg Ma-le antante in Poljske, pripadala tudi

Rusija. Ta blok naj bi bil protiutež italijansko-nemški politiki.

Mandžurska postane cesarstvo

Po japonski inicijativi bo bivši kitajski cesar Puji, ki je sedaj pred-sednik Mandžurije, proglašen dne 1. januarja 1934 za cesarja.

J. P.

K ustanovitvi Socialistične stranke

Ko sem v velikonočni številki »Delavske Politike« javno in brez rezerv plediral za ustanovitev Socialistične stranke in za politično aktiviziranje proletarijata, nisem si mislil, da bo to vprašanje tako naglo konkretiziralo, kakor je to danes slučaj. V tem kratkem času se je raz-prava o potrebi obnove politične stranke vršila v vseh glavnih delav-skih centrih potom osebnih razgovo-rih med zaupniki, v našem delavskem tisku in celo na javnih shodih, kakor n. pr. v Sarajevu, Tuzli, Novem Sadu in drugod. Važno je omeniti, da je pri vseh teh razpravah, v člankih in na shodih bilo skoro enodušno miš-ljenje, da je politična aktivizacija de-lavskega pokreta neobhodno potreb-na in nujna.

Ne samo, da se je dosegla eno-dušnost za obnovo stranke, šlo se je še dalje in doseglo soglasnost v glav-nih principijelnih vprašanjih, ki se tičejo maksimalnega in praktičnega programa obnovljene stranke kakor tudi organizacijskega pravilnika. Z eno besedo, stvar je dozorela tako daleč, da se bo v najkrajšem času sklicala konferenca političnih zaupni-kov in funkcionarjev iz vseh krajev naše države, da to vprašanje kon-kretno reši z odobrenjem ali izpre-membo pripravljenega materijala.

Tudi pri nas v Dravski banovini se je med funkcionarji bivše Socija-listične stranke Jugoslavije precej razpravljalo. »Delavska Politika« je prinesla nekaj tozadevnih člankov, dasi ne toliko, kolikor bi bilo po-trebno. Tudi med našimi funkcionarji ni načelnih razlik v gledanju na stvar. Iznesli so se razni pomisleki za in proti obnovi stranke, s poseb-nim ozirom na položaj in čas, v kate-rem živimo. Kar je za me važno, je to, da smo vsi brez izjeme za obnovo stranke. V kolikor sem v tem času bil med industrijskim delavstvom in se osebno z njimi razgovarjal, sem povsod opazil, da vlada med njim splošna želja, da se čimprej pride do obnove naše stranke. Ta želja se je praktično najbolj potencirala ob pri-liki zadnjih občinskih volitev, pri ka-terih smo na eni strani dosegli časten uspeh, na drugi pa opazili znake ne-discipline, ravno radi tega, ker nismo imeli one politične inštanice, katera bi vsem našim somišljenikom mogla dati direktive in jih pozvati k disci-plini.

Razume se, da je tudi med nami nekaj sodrugov, ki bi nekaj radi imeli, a se ne upajo povedati, kako naj bi se to naredilo. Imamo druge, ki bolj gledajo na to, kaj bodo drugi rekli, ako obnovimo stranko, kakor na to, kaj je v interesu našega pokreta. Ne-kateri so bili mnenja, da je neopor-tuno obnavljati politično stranko, do-kler nimamo garancije, da se bo ta stranka smela svobodno gibati in razvijati.

Jaz za svojo osebo spoštujem vsa-ko mišljenje sodrugov, ker le ako vsi povemo jasno in odkrito, kako na stvar gledamo, lahko dobimo jasno sliko in sporazum ni težak. To se je med nami tudi v splošnem izvršilo. Ni pa tudi nobena nesreča, ako si nismo prav vsi in v vsem edini, ker tega nikdar bilo ni.

Jaz za svojo osebo sem od za-četka bil mnenja, da je obnova poli-tične stranke za nas nujno potrebna,

ravno z ozirom na prilike v katerih živimo.

Mene prav nič ne briga, kaj bodo drugi, z leve ali desne, k temu rekli, ker mnenje meščanskih politikov in onih, ki so našo stranko vedno po strani gledali, ne sme biti merodajno, kadar rešujemo vprašanja, ki se tičejo samo našega delavskega razrednega pokreta. Prav tako me ne bodo zanimala natolcevanja, kakor: očitiranje oportunizma ali celo očitke, da s to našo politiko služimo režimu in ga utrjujemo.

Za me je glavno vprašanje samo to, ali je obnova naše politične stranke potrebna delavskemu razredu in ali je naše delavstvo za to obnovo.

Ker pa je v tem oziru, kakor že prej omenjeno, dosežena skoro popolna soglasnost, odpadejo vse druge ovire in pomisleki.

Tudi v našem bodočem delu nam bodo morale biti merodajne samo želje in naziranje naših pristašev, ne pa kakšnih drugih ljudi, ki nimajo z našim gibanjem ničesar skupnega. Za me je važno to, da bodo vsi naši funkcionarji, ki bodo postavljeni na vodilna mesta političnega pokreta prežeti z idealizmom in ljubeznijo do delavskega razreda. Vse njihovo delo mora biti usmerjeno samo v korist delovnega ljudstva.

brez ozira na vse osebne ambicije ali koristi.

Delo naše bodoče stranke ne bo lahko in rožnato. Neštene bodo težkoče na znotraj in zunaj, katere bo treba premagati. Marsikatera poteza bo navidez izgledala oportunistična in celo nesocialistična, ki se pa bo mogla izvršiti v interesu stvari same. Ali eno je zame gotovo, da čim močnejši in čim kompaktnější bo naš politični pokret, tem lažje bomo premagali težkoče. Za to je dobro in potrebno, da smo si vsi že pred obnovo stranke na jasnem v vseh teh težkih problemih in težavah, ki nas čakajo in da ravno radi teh gremo še z večjo navdušenostjo in z vsem elanom na delo za obnovo stranke v globokem prepričanju, da bomo s tem služili

samo interesom delavskega razreda, imajoč v vidu njegov končni cilj.

Novoletna voščila. Uprava našega lista naproša tem potom vse nabiralce novoletnih voščil, da doslej nabrane oglase nemudoma odpošljejo. One oglašne oz. novoletnavoščila, ki bi jih pa eventualno še dobili od cenj. inserentov pozneje, pa naj pošljejo s pošto tako, da bo uprava sprejela naročilo vsaj v četrtek, dne 28. t. m.

Avstrijski kancler dr. Dollfuss ima vendarle rad Mussolinija. Avstrijski kancler je podaril iz lipiške žrebčarne najlepšega žrebca, ki je odgojen v dunajski španski šoli, italijanskemu diktatorju Mussoliniju. Kancler je žrebca sam odbral.

Zbirajmo nove naročnike za naš delavski tisk!

Skoraj bo končalo to leto in potrebno bo, da tudi mi proletarci naredimo bilanco o svojem delovanju. Potrebno je, da ugotovimo ali smo gospodarili aktivno ali smo zaključili našo bilanco s pasivo. Ako se zavedamo, da se je delavski razred moral boriti za vsako drobtinico zboljšanja svojega položaja, da je napredoval le takrat, kadar se je zanašal samo na svojo moč in se ni zanašal na obljube drugih. Ako se zavedamo dalje, da je bilo delavstvo vsakej poraženo takrat, ko ga ni družil

čut solidarnosti in vera v lastno moč,

potem bomo ob zaključku leta točno pregledali račune in polagali v bodoče večjo pažnjo na one postavke, ki smo jih zaključili z izgubo.

Poleg strokovnih organizacij je delavstvu v boju za zboljšanje mizerne položaja gotovo najbolj potreben

močan delavski tisk,

orožje v boju proti izkoriščevalcem.

Ako se vsega tega zavedamo, potem moramo ugotoviti še to, da je delavstvo navezano izključno le samo na sebe iz česar sledi, da si mora tudi samo ustvariti orožje, s katerim bo branilo dosedanje pridobitve in vodilo borbo za nove dobrine.

Kapitalizem si je zgradil mogočen tisk, za kar je žrtvoval milijone in milijone, ki se mu danes visoko obrestujejo. Iz tega se moramo učiti tudi mi in se zavedati, da brez zrtv ni boja, ni zmage.

Strnimo torej svoje vrste,

širimo čut solidarnosti, žrtvujemo in zgradimo si tisk, ki bo ostro orožje v naših rokah.

Vsak zaveden proletarec se naj vpraša koliko je storil v tem pogledu doslej in storiti mora trden sklep, da bo posvetil vse svoje sile razširitvi »Delavske Politike«.

O praznikih obišči znanca ali prijatelja, skrbi, da bo postal naročnik našega lista, s tem boš pridobil novega bojovníka v vrste razredno zavednega proletarijata.

»Delavsko Politiko« v vsako delavsko stanovanje, »Delavsko Politiko« v vsak lokal, kamor zahajajo delavci,

to bodi naše geslo, ki mora prodreti vsepovsod tam, kjer prebivajo delavci.

Pa še eno ne pozabi! Vsak kdor se naroči na delavski tisk, mora tudi

redno poravnati naročnino,

sicer je še hujši škodljivec in grobokop delavskega tiska, kakor oni, ki stojijo ob strani.

Knjige „Cankarjeve družbe“ za leto 1934

Cankarjeva družba je izdala kakor običajno štiri lepe knjige, ki so namenjene predvsem članom družbe in našemu proletariatu. Zbirka za leto 1934 prav nič ne zaostaja za edicijami preteklih let tako vsebinsko, kakor tudi v opremi.

Koledar je izpolnjen s prav izbranim čitvom. Le žal, da so nekateri prispevki preobširni in zavzemajo preveč prostora, ki bi se lahko izpolnil s tehtnejšimi in aktualnejšimi razpravami. To velja predvsem za Talpin članek o veliki francoski revoluciji, ki je vsekakor zanimiv in izčrpen, toda preobširen za koledar.

Uspešno razlago imperializma daje v svojem članku »Imperializem« Ivan Kličar. Oriše nam nastanek in razvoj imperializma v raznih zgodovinskih fazah ter prehaja preko angleškega imperija v novooživljeni nemški imperializem Adolfa Hitlerja. Razprava daje vsakemu poznavalcu današnjih velikih gospodarsko-političnih preobratov mnogo neizpodbitnih dejstev za pomoč v nadaljnjem raziskovanju.

Velike važnosti za pojmovanje vrednosti dela v kapitalistični družbi je Drenikov originalni prispevek »Zakaj je pojem — Pravična meza — nezmišeln?« Drenik je v zadnjem času pokazal s svojim delom (prevod »Kapitala«) in z enostavno razlago težkih teoretičnih vprašanj iz Marxove ekonomike, da sega vprav do korenin te znanosti. Zato je tudi razprava o pravični mezi uspešna zavrnitev vseh razlag meščanskih znanstvenikov, ki se niso dokopali do bistvenosti tega problema.

Največ pozornosti pa zasluži v koledarju Tone Mačekov prispevek »Iz zgodovine delavske pesmi«. Opozoriti je treba nanj vse naše ljubitelje pesmi in zlasti tiste, ki se zanimajo in delajo v kulturnih organizacijah. Zeleti bi bilo, da odjekne ta Mačkov glas v srcih vseh, ki se zavedajo moči pevske kulture in da jih vzdrmi na delo, da stopi tudi naše proletarsko ljudstvo v pevske vrste proletarijata ostalih narodov. — Od avtorja pričakujemo še takih ustvarjalnih in iniciativnih namigov.

Omeniti je treba še globoko zasnovano, z ljubeznijo in srčnostjo opleteno mogočno besedo v čast delu steklarjev v Rogški Slatini — V delavnico sem vašo zrl. Ivan Vuk je zajel iz polnega življenja, zato je tako močen v svojih bežnih vtisih iz steklarne. — Tudi Jože Pahorjeva črtica »Dobronično izdajstvo« je globok odjek iz življenja neomahljive človeške duše, ki ne klopi pred zaprekami, dokler ne pade čista in neoskrunjena. To je človek, ki gre svojo pot do konca, tako kakor jo je spoznal za pravo.

Zelo poučna za naše ljudstvo je Leon Detelova prirodnoznanstvena razprava o dednosti v naravi. Pisec nam na zelo poljuden način odkriva tajnosti življenja, ki se prekaže iz rodu v rod, o dednosti, križanju itd. Želimo še več takih razprav, ker niso le poučne, temveč tudi zelo potrebne.

S pesmijo je zastopano Ina Slokanova — talentirana in čuvstvena kakor jo razodevata pesmi »Molitev rudarske žene« in »Otrok«.

Tudi ostali prispevki: »O deželi, kjer ni marksizma«, »Časopisje, glavni sovražnik zdravega razvoja«, »Delavski katekizem« in posebno E. Kischev »Socializem osvobaja ženo«, so vredni vsebine bogatega koledarja.

Notranjost poživlja mnogo izbranih slik. Podčrtati je treba posebej zbirko Maksima Sedeja — slike iz proletarskega življenja — ki kaže veliko ustvarjalno silo. Zdi se, da smo našli v njem močnega, socialnega oblikovalca, ki obeta mnogo, mnogo. Ta zbirka v koledarju priča o tem.

Koledar je dobro uredil Talpa in zasluži res priznanje. Tudi platnice so zelo posrečene.

(Nadaljevanje sledi.)

Ali si že dobil novega naročnika za „Delavsko Politiko“, smatraj to za svojo dolžnost!

Rumunske parlamentarne volitve

Dne 20. t. m. so se vršile parlamentarne volitve v Rumuniji. V parlament volil rumunski narod 387 poslancev, kandidatov pa je postavilo 4600 šestnajst strank. Volilno pravico imajo moški državljani, ki so dopolnili 21. leto. Žene nimajo volilne pravice. Volilni red je skoraj enak našemu. Stranka, ki prejme štirideset odstotkov glasov, ji pripada še posebej premija, to je, od vseh mandatov jih dobi polovico ali 187 ter še proporcionalni odstotek od druge polovice. Volilni sistem sloni torej na privilegiju, po katerem utegne režim ob dobri volilni tehniki vedno dobiti absolutno večino, vsaj dokler številne stranke razcepljeno nastopajo v volitvah. Meščanske stranke so sicer napravile razne dogovore, ki pa ne prihajajo mnogo v poštev. Kandidirala je pa samostojno tudi socialno-demokratska stranka. Stranke, ki ne dosežejo dveh odstotkov oddanih glasov, ne dobe nobenega poslanca.

Dne 22. t. m. so bile volitve v senat. V senat volijo departmanski sveti in občine 70, zbornice svobodnih poklicev (delavske zbornice ali organizacije ne) in vseučilišča 20, kolegiji za senatske volitve pa voli direktno 113 senatorjev. Senat je torej izrecen parlament privilegijev.

Poročila pravijo, da so potekle volitve v redu in miru, dočim vemo, da je bila volilna borba jako huda in da je vladal v agitaciji tudi znaten teror.

Doma in po svetu

OPOZORILO CENJENIM NAROČNIKOM. Prihodnja številka našega lista ne bo izšla radi praznika v torek, dne 26. t. m., nakar vljudno opozarjamo vse naše cenj. naročnike, da ne bo nepotrebnih reklamacij.

Poštnina bo podražena. Za inozemsko pisemsko pošto Din 3.50 (razen Italije) do 20 g teže, za vsakih nadaljnjih ali začetih 20 g še 1.50 Din. Dopisnice v inozemstvo Din 1.75. V veljavo stopijo te določbe dne 1. januarja 1934.

Železniški promet z Dalmacijo in Sušakom je radi silnih snežnih zemetov ukinjen.

Najnovejša znanost v prehrani priporoča Kathreiner Kneippovo sladno kavo kot najbolj zdravo pijačo za mlado in staro! Studenci—Radvanje

Zaščita stanovanjskih najemnikov na Čehoslovaškem je podaljšana do konca leta 1934.

Švicarji za Torglerja. V nedeljo so se v Zürichu vršili trije veliki protestni shodi proti nameravani obsedi bi Torglerja in Bolgarov v procesu v Leipzigu. Shodov se je udeležilo nad 10.000 oseb. Govornikov je bilo osem, ki so vsi povdarjali, da ti shodi nimajo nobenega političnega značaja, temveč samo občečloveški. Predsed-

Tone Maček:

32

Slučaj Kumberger

»Kako globoko pa je tu notri?«
»Nekaj nad tristo metrov.«
»Hu-u! To mora biti pa že čisto blizu pekla.«
»Saj je res že skoraj pekel.«

Šli so mimo rudniške kovačnice in mizarnice ter zavili navkreber po široki zanemarjeni ulici, polni sivočrnega prahu. Ob straneh so se vrstile pritlične hišice, deloma opažene od zunaj z deskami, deloma ometane s tenko malto, ki je mestoma že odpadla in odkrivala nesolidni material, s katerim so bile sezidane. Med opeko so se videli veliki kosi žlindre, kamenje in kosi lesa. Strehe so bile pokrite s pločevino ali katranizirano lepenko. Vsaka hišica je vsebovala četrto malih stanovanj s sobo in kuhinjo. Stala je vsaka zase, ob vseh štirih straneh je bila ulica, tako da je vsa naselbina izgledala od zgoraj kakor velika šahovnica. Prvi prostor v vsakem stanovanju je bila kuhinja, v katero se je stopilo naravnost s ceste. Vsakdo je lahko videl iz svoje kuhinje, kaj dela njegov sosed tam preko ulice v svoji, in ženske so se skozi okna svojih kuhinj pogovarjale ali zmerjale preko ceste, ne da bi jim bilo treba prestopiti prag svojih stanovanj.

Meti se vse to ni nič kaj dopadlo.

»Preveč so vsi na kupu,« je rekla. »Drug drugemu v lonce gledajo.«

»To bi ne bilo nič hudega, če bi imeli vsi enako dosti dobrot za svoje lonce, če pa eden kuha meso, drugi pa koruzni močnik, je pa to seveda malce nerodno.«

»Pa toliko otrok! Za božji svet, nikjer jih še nisem toliko videla. Saj so jih vse ulice polne in še iz vsakega okna gleda kuštrava glavica.«

»Ali bi jih ti ne hotela imeti?« je vprašal Janez kar tjavendan.

Meta je zardela: »Že, že, ampak, no, do neke meje.« Zmedla se je in umolknila.

»Vidiš, to je vedno tako. Čim večja je revščina, tem več je otrok. Vsak človek si želi nekoliko razvedrila, malo sreče. Kje pa naj jo revež išče? Edino to še ima.«

Koncem strme ulice so dospeli na malo, vzvišeno planoto, odkoder je bil lep razgled po vsej okolici: preko črne naselbine tik pod njimi in rudniških obratnih poslopij, peščice obrtniških in zasebnih hiš doli ob cesti, nad katerimi se je vzpenjal visoki most, ki je vezal oba bregova, tja na Logarjevo planoto, z mrko zgradbo nad starim šantom. Logarjevo hišo z gospodarskimi poslopji. Kašnerjevo posestvo, tam zadaj pa sivo maso

rudniških dvonadstropnih stanovanjskih hiš. Daleč tam zadaj so kukale iz zelenja strehe vasi Prapretna in se je odpiral svet proti gorovju okrog Trbovelj. Na desni se je dvigal Ojstri vrh, ki je odkrival v spodnjem delu globoko rano v obliki črne luknje. To je bil rov v rudnik na Ojstrem. Od njega se je spuščal v dolino dvotirni bremsberg, po katerem so spuščali vozičke s premogom, jih sklonili spodaj v vlak, ki so ga s konjem potegnili preko lesenega mosta sem doli na hrastniško separacijo. Po ostalem pobočju Ojstreha vrha so se širile skrbno obdelane njive, nad katerimi je, tik gori pod gozdom, samevala vasica Studenec in ravnodušno zrla v dolino.

Na skrajni desnici, proti severozapadu se je hrastniška dolina končavala v ozko sotesko med dvema strmima skalnatima hriboma, kjer je bila cesta mestoma vsekana v skalo, na drugi strani pa trdno podzidana. Tik ob cesti, globoko pod njo, je šumel in se penil, preskakuje preko velikih skal, ki so se nekoč skotalile s hriba v strugo, bistri potok Boben, ki izvira pod Mrzlico. Poleti polnleven, je potok ob jesenskem in pomladnem deževju pravi strah vse doline. Skozi to sotesko pa tudi poleti srčito boba in brizga svojo peno do cestnega roba, in razširja po soteski osvežujočo hladovitost.

(Dalje prihodnjič.)

niku nemškega državnega sodišča so bile poslani brzojavke, v katerih se navaja, da bi smrtna obsodba za Terglerja pomenila justični zločin, njegova smrt pa justični umor.

Nad grobom češkega politika A. Švehla. V petek je bil pokopan v Hostivařu pri Prahu znameniti češki politik in bivši večkratni minister Antonin Švehla, vodja agrarne republikanske stranke. Veličastnega pogreba se je udeležil tudi odlični socialdemokratski politik, predsednik senata dr. František Soukup v Prazi, ki je govoril na grobu imenom senata med drugim sledeče: Spominjam se besed Antonina Švehla lanskega leta ob priliki državnega praznika: »Bogati se ne morejo napihovati v luksuzu, a reveži ne morejo obupati v pomanjkanju«.

Liubljana

Pogreb pokojnega Ivana Rakovca, v pokojnega železničarja, je bil v sredo popoldan v Ljubljani ob mnogobrojni udeležbi sodruživ in sodruživ ter prijateljsva rodbine. Ob težki izgubi pokojnika izrekamo tem potom soprog Mariji, naši vrli sodružici, ter vsej rodbini najiskrenejšo sožalje. Naj počiva v miru!

Silvestrovanje v dvorani Delavske zbornice bo priredil 31. decembra 1933 ob pol 9. uri zvečer Krajevni Medstrokovni odbor Strokovne komisije v Ljubljani.

V 365 dneh naj bo ta zadnji dan, iz teh 365 dni, ki je poznan kot zadnji dan leta, korajžen, zabaven in vesel.

Jazzorkester »Zarje« in tamburaški zbor pekovskih pomočnikov nam bosta igrala poskočne in valoveče komade za ples. Šaljiva pošta bo pozdravljala s svojimi dopisnicami vse po širnem svetu v dvorani, s. Bitezni in s. Mihič bosta skrbela za smeh, humor in dobro voljo.

Mešani pevski zbor ljubljanske »Svobode« bo poleg tega imel na ta večer svojo krstno slavo in nam bo zapel lepe pesmi.

Delavski oder »Svobode« in govorniki zbor bosta dala borbene stvari in lepo alegorijo popolnosti.

Bufet bo skrbel za vino, ki bo takšno, da mu bomo lahko rekli »vi, za kavo, čaj, likerje itd., ter za toplo in mrzlo jedčo.

Vsak, ki bo prišel, bo pred pragom v dvorani plačal 5 Din vstopnine, v dvorani pa kakor bo sam hotel.

Ta večer bo svoji med svojimi, zato na svidenje. — Pripravljalni odbor.

Maribor

Skandalozne mezde.

Ki jih dobivajo tekstilni delavci v nekaterih tovarnah, so splošno znane. V neki tekstilni tovarni dobivajo n. pr. delavke navijalke menda najnižjo mezdno, tako da presega to izkoriščanje že vse meje potrpežljivosti našega delavstva. Navijalka zasluži za en kilogram navitega sukanca Din 0,75. Pred kratkim je akord znašal še Din 1,20, nato se je izvršila redukcija na 85 par, sedaj pa dobivajo spet 10 par manje, t. j. 75 par za 1 kg. Vsakdo si lahko sam izračuna izborni mezdno, ki jo dobiva taka delavka. Vsakomur pa je tudi znano, da se v zadnjih mesecih niso cene tekstilnemu blagu prav nič znižale! Nehote se človeku vsiljuje misel, koliko časa se bodo naši sicer potrpežljivi delavci morali prenašati te krivice in brezmejno izkoriščanje. Ali ni takšna mezdna provokacija za vsakega človeka, ki se zaveda, da ima pravico do življenja? Slično izkoriščanje je menda dovoljeno in možno kvečjemu še kje na Kitajskem.

Diskusijski večer »Svobode«, ki se je vršil minulo sredo, je bil nadvse zanimiv in je dokazal, kako potrebna so nam takšna razglabljanja, ki nas vedno znova stavljajo pred nova pojasnjevanja problemov. Diskusijski večer je vodil s. Eržen. Nadaljevalo se je z razpravo »Položaj žene v družbi«. V debato so posegle številne sodružice in sodruzi. Obisk je bil zadovoljiv.

Nekateri meščani odklanjajo prispevke za pomožno akcijo z motivacijo, da sami podpirajo revne ljudi. To stališče je povsem napačno iz dveh vidikov: prvi nima nič pregleda na tem, če se tako podpiranje tudi dejansko izvaja, drugič pa je učinkovita le centralno organizirana otna akcija, ki ima v pregledu vse podpirance. Nekateri meščani se s podobnimi izgovori hočejo le odtegniti svojim socialnim dolžnostim, dočim se drugi v dobri veri, da neposredno sami podpirajo siromašne ljudi, niti ne zavedajo neučinkovitosti takega podpiranja, ker se na ta način lahko dogodi, da eni in isti ljudje, ki imajo talent za prosjačenje, dobijo na več krajih podpore, dočim morda bolj potrebni izmed njih, ki so boječe narave, ne dobijo morda nikjer. Iz navedenih razlogov se je vsa podporna akcija centralizirala pod vodstvom mestne občine, kateri naj se nakazujejo darila z označbo »za pomožno akcijo«.

Masarykov božični pozdrav v kinematografih. V Foxovi produkciji je bil napravljen, zvočni film Masarykovega govora kot božični pozdrav vsem ljudem dobre volje. Ta film bodo predvajali te dni v 10.000 kinematografih celega sveta pred očmi 150 milijonov ljudi. Film je bil razposlan po celnem svetu. Radovedni smo, če bomo dobili ta film, ki je izdelan v češki, nemški, angleški in francoski verziji, tudi mi, ali pa nas bodo odpravili v naših »nacionalnih« filmskih podjetjih zopete s Hitler-Hugenbergovo ufakičarijo?

Boj delavskih zaupnikov pred okrožnim sodiščem

Važni sodni izreki glede zaščite zaupnikov.

Kaj pravijo razlogi okrožnega sodišča o zaščiti zaupnikov?

1. Delavskemu zaupniku daje zakon neko izjemo, povišano zaščito kot protiutež umešnemu hotenju in prizadevanju delodajalcev, iznebiti se neljubega in zanj čisto nadležnega prvoboritelja delavskih interesov.

2. Tožnik je bil kvalificiran delavec in delavski zaupnik. Z ozirom na zakonito, naravnost privilegirano stališče zaupnika v primeri z ostalim delavstvom, ni moči že takoj vsakega pomanjkanja dela, ki pripada zaupniku, smatrati kot gospodarski razlog za odpust zaupnika. Gospodarski razlog za odpust zaupnika je podan šele pri tako občutnem zmanjšanju njegove vrste dela, da ni možna njegova zaposlitev niti do polovice v tej vrsti dela.

3. Zakon sicer tega nikjer izrecno ne omenja. Kakor pa je razvidno že iz naslova zakona o zaščiti delavstva, je važen za njegovo razlaganje socialno-politični namen. Zato je treba izrecno neomejene, morda dvolne slučaje razlagati v prid interesu delavstva.

4. To v naši judikaturi (sodstvu) že ustaljeno mnenje velja že za vsak navaden slučaj, tembolj seveda v smislu vsega gori navedenega v slučajih, ki se tičejo eksponenta delavstva, delavskega zaupnika, vidnega pobornika zaščite delavstva in njega interesov na poljih notoričnega večnega nesolasia med socialno močnejšim delodajalcem in socialno šibkejšim delavcem. Zato je upravičeno mnenje, da naj v isti vrsti delavstva baš delavski zaupnik poslednji zapusti službo, ako je iskati razloga za odpust v gospodarskih prilikah. Ravno tako pa ne more tvoriti gospodarskega razloga za odpust delavskega zaupnika že vsako neznatno zmanjšanje dela tiste vrste, katero vrši delavec — delavski zaupnik.

5. Upravičen gospodarski razlog za odpust delavskega zaupnika je podan šele tedaj, če je nastalo v podjetju tako zmanjšanje obrata, da zadeva isto že občutno in naravnost vitalne interese (življenjske) delodajalca.

6. Pri presoji takšnega stanja bo treba upoštevati, da je število delavskih zaupnikov proti ostalim delavcem naravnost izginiločje majhno. Upoštevati bo pri tem še povišano zaščito delavskega zaupnika kot takega, in bi bila za to tožena stranka (pivovarna »Union«) šele tedaj upravičena dopustiti tožnika, če bi ga ne mogla zaposliti niti do polovice kot obrtnika-kovača, oziroma kolarja.

7. Baš v slučajih delavskih zaupnikov je treba uporabljati za posamezne slučaje dru-

gačno merilo, kot v drugih slučajih, ker krije odpust delavskega zaupnika v sebi nevarnost, da ostane zaupnik ob istih prilikah dalje časa brez službe, kot vsaki drugi delavec, kojega interese je zaupnik zastopal, kot delodajalcu nadležen eksponent delavskih interesov.

To je mnenje prizivnega sodišča, posneto iz že prej označenih komponent, socialno-politične tendence, veljačote delavske zakonodaje, katere se kaže baš v predmetnem slučaju v najjačem osvetljenju in osnovnega pravnega načela, da tudi ta zaščita ne reže nasprotniku zaščitenega v meso. (Večmilijonskemu premoženju pivovarne »Union« pa plačilo 6-tedenske mezde delavskega zaupnika gotovo ne reže niti v podplate, kamoli v meso. Op. ured.)

8. V predmetnem slučaju je sodnik ugotovil, da je dala tožena stranka »Union« kolarja dela opravljati ven, drugim obrtnikom. Iz tega pač sledi, da bi bila lahko toženka tožnika kot kolarja še nadalje zaposlovala.

V drugem slučaju (kovača) je sodnik ugotovil, da toženka tožnika ni mogla »polno« zaposliti. Sodnik pa ni ugotovil točneje, kolika je bila možnost te zaposlitve tožnika kot kvalificiranega delavca. Radi tega je bilo prizivu ugoditi in zadevo vrniti prvemu sodišču v dopolnitev, ponovno razpravo in razsodo.

Drugič pred najvišje sodišče.

Okrožno sodišče pa je hotelo ugotoviti k temu sklepu tudi mnenje najvišjega sodišča, Stola sedmorice v Zagrebu. Zato je pridržalo takozvano »pravomočnost tega sklepa«, da se je mogla tožena pivovarna »Union« proti tej rešitvi pritožiti na najvišje sodišče, kar je tudi storila. In tako bomo dobili v teh pravih že drugič mnenje najvišjega sodišča o zaščiti delavskih zaupnikov.

Vsemu delavstvu,

zlasti pa funkcionarjem, zaupnikom in pobornikom v delavskih organizacijah priporočamo, da si predvsem točno prečitajo ta članek o delavskih zaupnikih, ker je prizivno sodišče v globoko zasnovani sodbi z vseh možnih vidikov kar najtemeljiteje razložilo sicer kratkobesedno zakonito deloči-lo o zaščiti delavskih zaupnikov. Predmetna sodba je gotovo ena najvažnejših iz naše socialne zakonodaje. Izrežite si zato članek iz lista in si ga shranite, ter o njem razpravljajte na delavskih sestankih. Iz teh pravih najbolj vidite nedogleden pomen

volitev delavskih zaupnikov

za pomen obrambe delavskih pravic.

(Dalje prihodnjič.)

Cankarjeva proslava „Svobode“ v mariborskem narodnem gledališču

je prijetno iznenadila vse, ki jim kultura delavstva ni samo prazna fraza. Čisto natihem, brez mnogega govorenja, se je v zadnjih tednih ustanovil v okviru mariborske »Svobode« važen kulturni faktor, na katerega bomo v bodoče lahko računali. In kar je še posebne omembe vredno, je pokrenil in nositelj te dramske sekcije izključno naša mladina, ki se je z vso vnamo posvetila idealom kulturnega udeleževanja med delavstvom, kljub velikim oviram in težavam, ki se ji stavijo na pot.

Naš dramski odsek je nastopil prvič z zelo težkim in obširnimi sporedom, skoraj malo pretežkim za prvi nastop, a rešil je svojo nalogo častno. Cankar mu je bil prva pobuda in ves spored je bil z njim izpolnjen; za slovesno proslavo 15-letnice njegove smrti. Dejstvo, da je takoj prvič nastopil odsek v Narodnem gledališču, prvič v njegovem članu in korajži. Talijni hram pri tem ni niti najmanj izgubil, pač pa pridobil na svojem pomenu kot zariše splošne narodne kulture; in ta nastop na njegovem odru gotovo ni bil najslabši.

Točno ob osmih se je v soboto zvečer dvignil zastor (točnost je pri diletantskih nastopih redka čednost). Odr je bil prirejen okusno, enostavno, brez kulisa, s temnimi draperijami, z visoko prizmo na sredini, ki ga je ločila v dva dela. Vrh prizme je zazdelo v rdečih črkah »Hlapci«. Vrstilo se je v normalnih pavzah drug za drugim četvero dejanj, ki so se učinkovito stopnjevala do govora učitelja Jermana na shodu v gostilni. V prvem dejanju še malce okorni, so se igralci od dejanja do dejanja bolj razgibali in oživeli v svoje vloge. Med najboljšimi moram omeniti župnika in nadučitelja. Jerman se je odlikoval z naravno nepriljenostjo, dasiravno mu je tekst v četrtim poglavju delal neke težave. Učitelj Komar, v splošnem dober, je tu in tam preveč karikiriral. Tudi ženske vloge so zadovoljile. Prav dobro je bil pripravljen prizor množice v četrtim dejanju, ki je kazal obilo razčlenega življenja, podčrtanega z nastopi Kalandra, Kalandrovke, Naceta in pijanega Piseka. Učinkovit je bil zlasti zadnji prizor, ko ranjeni učitelj Jerman predaja svoje poslanstvo v žuljave roke kovača Kalandra.

Gledališki repertoar. Sobota, dne 23. decembra: Zaprt. — Nedelja, dne 24. decembra ob 15. uri: »Trilulica«. Otroška predstava, premijera. — V ponedeljek, dne 25. decembra ob 15. uri: »Deseti brat«. — Znižane cene. — Ob 20. uri: »Mala Floramye«, premijera. Izven.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Številke so dokazi

Damski plašči od Din 160 — naprej, kratki moški suknjiči, vatirani, po Din 180, 220 —, usnjeni suknjiči Din 580 —. Srajce, nogavice, rokavice, puloverji in vso manufakturno dobite prav poceni pri:

F. Kolbezen, Celje, manufak. konfekcija

Trbovlje

Žrtve dela in izkoriščanja. Zadnje čase se smrtni nesreče in težke telesne poškodbe pri rudniku strahotno množe. Težki telesni poškodbi Florinda Franca na Zapadnem okrožju je sledila smrtna nesreča Miklavčiča Andreja, ki ga je posul premož v jami na Vzhodnem okrožju. Dne 13. decembra se je smrtno ponesrečil delavec Mlinarič Ivan na tiru med Vzdornim okrožjem in Guido. Rinil je v temi in snegu voziček, nasproti je pa privozil, oziroma priril vlak 36 vozičkov premož in je zadel v voziček, katerega je rinil ponesrečeni Mlinarič. Pri tem mu je ročaj od vozička zdrobil glavo, vozički so šli preko njega in so mu zdrobili noge ter ga poškodovali po celem telesu. Ne bomo tukaj povdarili, ali je ta ali oni kriv nesreče, ki se dogaja po obratih, povdariti pa moramo naše mnenje na podlagi informacij, ki smo jih prejeli, da bi se moglo dalo rešiti življenje Miklavčiča, ako bi se ga ne bilo vlačilo izpod ruševin z vrvo in vzvodom, kakor se je to delalo. Glede zadnje smrtni nesreče Mlinariča Ivana smo pa mnenja, da se pod nobenim pogojem ne sme vlakom odstraniti zavirače, oziroma ljudi, ki so pri spremljanju vlaka neobhodno potrebni. 13. decembra se je pri rudniku praznovalo. Tisti čas, ko se je zgodila nesreča, je paznik vzel zaviračo vstran, da je šel na drugo delo, ker je vsled praznika manjkalo ljudi. Zavirača ima namreč dolžnost, da je pri napreju pomikajočem vlaku zadaj, ako pa vlak rine vozičke spredaj, mora biti z lučjo spredaj. Za svojo smrtno nevarno delo pri rudniku ne prejema delavec toliko, da bi mu ne bilo treba javno prosjati po časpisih. Za rudarskega delavca, ki s svojim življenjem ustvarja bogastvo tu- in inozemskim bogatinom, se prirejajo tombole, nogometne tekme, razne druge prireditve, ustanavljajo se akcijski odbori za gladujoče rudarje, da od lakote in pomanjkanja rudarsko delavstvo in njihove družine ne poginejo. To je civilizacija kapitalističnega gospodarstva in družabnega reda.

Hrastnik

Biti možat je lepa čednost. Vemo, da so pač danes časi, ko se tudi od strani podjetnikov sodi delavstvo po njegovem prepiranju. Izgleda, da danes mnogokje tudi ni več merodajna sposobnost pri delu, temveč bolj politična pripadnost. Pri ravnanju našega rudnika tega doslej nismo bili vajeni. Zdelo se nam je, da ta okužen zrak ne bo prodrl do vodstva rudnika. Zelo bi nam bilo žal, ako bi se o tem motili. Ne moremo si pa razlagati tega-le slučaja: Vodstvo rudnika je sprejelo v delo človeka, samca, s precejšnjo neugodno rento, medtem ko ne sprejme v delo odpuščenih rudarjev brez pokrovitve, z več službenimi leti. Vodstvo Trboveljske premogokopne družbe v Ljubljani pravi, da je družba nepolitična in samo za to, da premož koplje in prodaja. Mi tu ničesar drugega ne želimo, kakor, da bi razdalja med besedo in dejanji ne postala prevelika. Prav posebno lepo pa tudi ni, če kakšen gospod oceni pritožbo delavstva na rudarsko oblast v zadevi gotovih nedostatkov v jami z besedami: »Kaj vam pa to pomaga?« Bilo bi dobro, če bi se to rudarskemu glavarstvu javilo, da ono v bodoče dopove dotičnemu gospodu, da naj se v stvari, ki so uradnega značaja, ne vmešava na tak način.

Cankarjevo proslavo prirediti »Svoboda« I in II na Stefanovo ob 4. uri popoldne v dvorani Konzumnega društva rudarjev. Nastopita: Pevska odseka I in II. Na sporedu je več delavskih in narodnih pesmi. — Dramska odseka I in II bosta igrala II del iz Cankarjevega »Kralja na Betajnovi«. Nastopil bo tudi govoreči zbor »Steklarji«. Predvidene so tudi deklamacije in recitacije iz Cankarjevih del. Sodeluje šramelji. Predaval pa nam bo o Cankarju prof. s. Tepli iz Maribora. Sodruzi in sodružice, napolnite dvorano, da bomo tako čim lepše proslavili spomin 15letnice Cankarjeve smrti.

Prejeli smo: Ni res, kar navaja »Delavska Politika« z dne 16. decembra, da se v Narodnem domu predvajajo »vlenemški« Hitlerjevi filmi, iz katerih veje nadutost nemškega fašizma in militarizma. Res pa je, da takih filmov še ni nihče videl v Narodnem domu, pač pa samo filme s kulturno in zabavno vsebino, brez kakršnegakoli zgoraj omenjenega odzadja. Res je, da smo že večkrat iz aktualitet, kot je zvočni tednik, odstranili vse scene, ki so se nanašale na kaj sličnega, kot piše hrastniški dopisnik. Hrastnik, dne 18. decembra 1933. Stane Volk, za kinoodsek »Sokola« v Hrastniku.

Jesenice

Vse naročnike »Delavske Politike« pozivamo, da se v slučaju, če kakšne številke našega lista ne sprejmejo, takoj oglašijo v naši upravi v Delavskem domu na Savi in to tam prijavijo. Opažati je namreč, da večkrat kaka številka manjka kakemu naroč-

Zlato naše hrane

„Pekate“

Makaroni, spageti in juhine zakuhe.

niku. In če hočemo napraviti red, je treba vse to prijaviti. Prav tako prosimo, da se istotam prijavijo vsaka izprememba naslova in podobno. Naročnina se plačuje istotam in naj jo poravnajo še vsi, ki so za leto 1933 kaj v zaostanku. Samo red pri naročnikih bo mogočil tudi red pri upravi.

»Zadnji dnevi Pompejev« v kino »Radio«. V nedeljo, ponedeljek in torek od 24. do 26. t. m. ob 3. uri popoldne in 8. uri zvečer predvaja kino »Radio« na Jesenicah senzacionalni velefilm »Zadnji dnevi Pompejev«. 50.000 sodelujočih. Zgodovinska vrednost. Po romanu Bulwerja.

Slov. Javornik.

Cankarjev večer »Svobode« na Slov. Javorniku se je vršil v nedeljo, dne 17. decembra 1933 ob 8. uri zvečer. Otvoril ga je svobodaški sekstet, ki je zapel dve pesmi, med njimi tudi »Vzburjenje duhov«. Zatem je sledil slavnostni govor s. Cvetka Kristana o Ivanu Cankarju, puntarju in revolucionarju v slovenski književnosti. Govor je bil globoko zamišljen in je na navzoče napravil velik vtis. Nato so sledile tri deklamacije mladinskih socialističnih pesmi, ki jih je decina naših javorniških Svobodašev prednašala v popolno zadovoljstvo navzočih. S. Kelih je zatem predvajal »Govor kmečkega župnika« iz Martina Kačurja. Ta točka je bila bolj povprečna, ker je bila naštudirana v nekaj dneh. Navzočim je pa ugajala. Koncem koncev se je pa predvajala dramatizacija Cankarjevega Šimna Sirotnika v dveh prizorih. Tu je briljiral zlasti Šimen Sirotnik v osebi F. Franca. Sploh je ta točka nad vse uspela. Dramatizacija je menda domača s. Kelihova. Večer je v celoti uspel prav lepo in je bil tudi primerno obiskan. H koncu bi pripomnili, da bi bile v točki deklamacije in recitacije bolj primerne Cankarjeve pesmi, kakor pa ostale pesmi, dasi so slednje ugajale. Slednje bi spadale bolj na kak prosvetni večer kakor pa na točno opredeljeno slavnostno akademijo, ker niso imele z njo nikake zveze. Vendar kljub temu ni bila to nikaka nepopravljiva napaka, nego veljaj ta blagohotna opomba za prihodnjik.

Studenci pri Mariboru

Občinski odbor je žel takoj po volitvah intenzivno na delo, da se olajšajo križi in težave prizadetih občanov. Zima pritiska in dan za dnem prihajajo v občinski urad reveži in brezposelni, ki nimajo niti vsakdanjega kruha, kaj šele kuriva. Tako je nabilna akcija trenutno najbolj v ospredju, kar je prišlo do izraza posebno na zadnji občinski seji v preteklem tednu. Župan s. Kaloh

je apeliral na občinski svet, da se z vsemi silami zavzame za stvar. Socialni odsek je po vzorcu mariborske občine razposlal hišnim lastnikom v Studencih in Radvanju 700 nabiralnih pol s prošnjo za prispevek v denarju, blagu in stari obleki. Občanom na čast smemo trditi, da so se — z malimi izjemami — povsod odzvali prošnjam in darovali po svojih močeh. Ugotovilo se je tučtam za današnje čase zelo značilno dejstvo, da so slabše situirani sloji razmeroma prispevali več kakor petični hišni lastniki in ljudje z lepimi dohodki. Pač dokaz, da še ni izginila zavest delavske solidarnosti. Tako bo 140 prijavljenih brezposelnih dobilo vsaj za Božič toliko, da ne bodo stradali. Občinski odbor je sklenil, da se vpošteva predvsem domačine in se jim pomaga z živili in obleko. — **Krajevni šolski odbor** se je izvolil za Studence in Radvanje in sicer: Župan Kaloh, šolski upravitelj Hren ter odborniki: Pušnik, Omulec, Vranc, Kac in Spaner. Za radvanjsko šolo pa: Firm, Lorbek, Spindler, Rotner, Hoste, Šunko in Kranjc. Ker je šolstvo važen del delavske komunalne politike, bo dolžnost izvoljenih, da čim uspešneje zastopajo želje in potrebe delavskega prebivalstva. — Postajališče na Tezmem je prišlo zopet v pretres in se je odobrilo jamstvo za event. posojilo za postavitev kolo-dvora. Vzlic vsem soglasnim odklonilnim sklepom obč. odbora v Radvanju se izdaja v Novi vasi neka gostilniška koncesija, čeprav ni nobene krajevalne potrebe. Odbor je ponovno odklonil podelitev koncesije s posebnim prošnjo na oblast, da se sklepi krajevalnih činiteljev uvažujejo. — Ceste so se še pred snegom nagramozile in nabavi se lastni snežni plug, kar bo prebivalstvo z veseljem pozdravilo. Rešenih je bilo še mnogo ubožnih in domovinskih zadev, nakar je župan Kaloh zaključil 5-urno drugo redno sejo občinskega odbora.

Črna.

Podružnica Zveze delavskih žen in deklet priredi v torek, dne 26. decembra (na Štefanovo) božičnico, na kateri bodo obdarovani otroci članic. Spored je precej obširen

Nabirajte nove naročnike

Pozor!

Za božične praznike si priskrbi pravočasno žlahtno vino in sicer:

»Framsko zlato kapljico« in »Framsko kapljico«

od vinogradnika g. Avg. ZLAHTIČA v Framu
Dobi se v gostilni pri

»Framski kapljici« Maribor
Milnska 15

in vabimo tudi sodruge iz sorodnih organizacij, kakor tudi somišljenike, ka se iste v čim večjem številu udeležijo. Odbor.

Šoštanj

Delavsko kulturno gibanje se je zadnje čase močno dvignilo. Pri »Svobodi« je članstvo močno narastlo, dan za dnem je videti več razumevanja. Nekdajšnja »Svoboda« se zopet drami. Veselo je gledati razne odseke pri njih delovanju. Zadnje čase je dramski odsek precej napredoval. Podal je »Tri vaške svetnike«, pri Cankarjevi proslavi »Hlapca Jerneja«, na Štefanovo bo igral igrokaz »Martin Smola«, za Silvestrovo pa se tudi pripravlja, da bo nastopil z eno igrico. Pri Cankarjevi proslavi je nastopila Del. godba »Zarja«. Na programu je imela »Delavski pozdrav«, »Volga, Volga« ter »Lastovko«. Del pevsko zbor »Cankar« je zapel »Delavski pozdrav« ter »Dani se«. Vse je bilo prav lepo, samo žal, da hlapcev Jernejev ni bilo zraven, razen nekaj bolj zavednih, čeprav vstopnina ni bila visoka in je bil čisti dobiček namenjen za božična darila delavski ubožni deci. Razdelitev božičnih daril bo v nedeljo, dne 24. t. m. Kar delavski pokret daje, je mnogo takih, kateri bi samo radi dosti dobili, prispevki pa so jim previsoki ali pa si mislijo, saj bom itak dobil, če sem poleg ali ne. Delavci, to ni res; vaše delo ni pravo in če sami nočete, zapomnite si to, da na krožniku vam dobrot ne bo nihče nosil. Ni čuda, da je delavstvo tak suženj, ko pa je nezavedno. Ali mislite, da bo pravica prišla sama ob sebi? Ne! Nikoli ne! Tisti pa, ki se žrtvujejo in mučijo za prosep našega kulturnega dela — pa vsa čast. Sodruzi, le tako naprej, marsikaj se bo dalo narediti, le v slogi je moč!

Izredni občni zbor Splošne gospodarske poslovalnice v Ljubljani se bo vršil v nedeljo, dne 7. januarja 1934 ob 9. uri v zadružnih prostorih.

Dnevni red: Vprašanje o likvidaciji. Odbor.

79.-

Za težko delo zunaj so ti čizmi iz masne kravine in z debelim gumijastim podplatom najpripravniji.

NAJBOLJŠI ZA ŠTRAPAC.

99.-

Iz boksa s prožnim gumijastim podplatom. Radi široke oblike zelo udobni.

ČEVELI POSLOVNEGA ČLOVEKA

99.-

Iz dobrega boksa s trpežnim gumijastim podplatom za vsakdanjo nošnjo. Z usnjenim podplatom iz črnega ali rjavega boksa 129.-

Framsko

Mi varujemo Vaše zdravje!

Naši
zajamčeno
nepremočljivi

HUBERTUSI

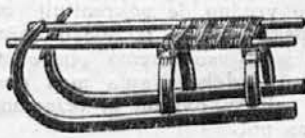
varujejo Vas pred
dežjem in mrazom.

TIVAR-OBLEKE.

SANKE

najboljše kvalitete

enosedežne . . . Din 65.—
dvosedežne . . . Din 85.—
trisedežne . . . Din 95.—

Eksportna
hiša Luna

Maribor, Aleksandrova c. 13

Prvovrstno blago po nizkih cenah
dobite v novootvorenem

TRGOVINI
»DELAVSKE DOM«

I. Z. Z. O. Z.

Maribor, Frankopanova ul. 1.

Delavke, delavci, kupujte svoje življenjske potrebščine v svoji trgovini.

Gugalni konji

komad od
Din 85.— do
Din 100.—

Eksportna
hiša Luna

Maribor, Aleksandrova c. 13

PERJE

sivo, čehano, kg 25.—
Polpuh beli, kg 95.—
Puh sivi, kg 100.—
Puh beli, najfinejši kg 220.—
vse kemično čiščeno!

Eksportna hiša
»Luna«, Maribor

Nalagajte svoje prilhanke

v štajerski hranilnici in
posojilnici v Mariboru,
Slomškov trg št. 6.

Vozički za lutke

komad od
Din 75.—
Din 100.—
Din 140.—

Eksportna
hiša Luna

Maribor, Aleksandrova c. 13

Ročne torbice

listnice, denarnice itd. v veliki
izbiri po nizkih cenah priporočam

IVAN KRAVOS
Aleksandrova cesta št. 13

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.